

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 3ης Δεκεμβρίου 2003 *

Στην υπόθεση T-305/02,

Nestlé Waters France, με έδρα το Issy-les-Moulineaux (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τον Α. Cléry, δικηγόρο,

προσφεύγουσα,

κατά

του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενο από τους Α. Rassat και Ο. Waelbroeck,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση για την ακύρωση της αποφάσεως του τέταρτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα), της 12ης Ιουλίου 2002, με την οποία απορρίφθηκε η καταχώριση τρισδιάστατου σήματος, αποτελούμενου από το σχήμα διαφανούς φιάλης,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους V. Tiili, Πρόεδρο, P. Mengozzi και M. Βηλαρά, δικαστές,
γραμματέας: B. Pastor, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 10ης Ιουλίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Στις 7 Σεπτεμβρίου 1998, η εταιρία Perrier Vittel France, νυν Nestlé Waters France (στο εξής: προσφεύγουσα), κατέθεσε αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος στο Γραφείο Έναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (στο εξής: ΓΕΕΑ), δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί.

- 2 Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είναι το τρισδιάστατο σημείο που αναπαρίσταται κατωτέρω:

- 3 Το τρισδιάστατο σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση περιγράφεται ως εξής:

«Το σώμα της φιάλης καταλήγει στη βάση του σε κοίλο τμήμα, που σχηματίζει κώνο, ελαφρώς κόλουρο, στην επιφάνεια του οποίου απεικονίζεται ένα χαρακτηριστικό, ανάγλυφο αστέρι. Το σώμα της φιάλης είναι εξ ολοκλήρου κυλινδρικό και περιλαμβάνει στο κάτω μέρος μια πρώτη σειρά αυλακώσεων κυματοειδούς μορφής και στο πάνω μέρος, που έχει ελαφρώς μικρότερη διάμετρο και κωνικό σχήμα, ελικοειδείς αυλακώσεις που, λόγω της διαφάνειας της φιάλης, σχηματίζουν ρόμβους. Το πάνω μέρος, το οποίο σχηματίζει κώνο, ελαφρώς κόλουρο, απολήγει σε κυλινδρικό λαιμό στον οποίον τοποθετείται πώμα κυανού χρώματος»

- 4 Με ξεχωριστή αίτηση ζητείται επίσης η καταχώριση των χρωμάτων, τα οποία προσδιορίζονται ως εξής: «Φιάλη διαφανής, με πώμα κυανού χρώματος σε κυανό φόντο».

- 5 Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος υπάγονται στην κλάση 32 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας σχετικά με τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών όσον αφορά την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως αναθεωρήθηκε και τροποποιήθηκε, και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή: «Μεταλλικά νερά, νερά αεριούχα και ανθρακούχα, νερά πηγής, αρωματισμένα νερά και, ειδικότερα, αρωματισμένα ποτά με βάση το μεταλλικό νερό, τα φρούτα και εκχυλίσματα φρούτων, ποτά φρούτων, χυμοί φρούτων, νέκταρ, λεμονάδες, σόδες και γενικότερα όλα τα μη οινοπνευματώδη ποτά».

- 6 Με απόφαση της 8ης Μαΐου 2002, ο εξεταστής, κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, απέρριψε την υποβληθείσα αίτηση με το αιτιολογικό ότι το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα.

- 7 Στις 20 Ιουνίου 2000, η εταιρία Perrier Vittel France άσκησε προσφυγή ενώπιον του ΓΕΕΑ κατά της ανωτέρω αποφάσεως, δυνάμει του άρθρου 59 του κανονισμού 40/94.

- 8 Με απόφαση του τέταρτου τμήματος προσφυγών, της 12ης Ιουλίου 2002 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), η οποία κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 6 Αυγούστου 2001, η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε, με το αιτιολογικό ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 9 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η προσφεύγουσα, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 3 Οκτωβρίου 2002, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

- 10 Με επιστολή της 3ης Μαρτίου 2002, η οποία παρελήφθη από τη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την ίδια ημέρα, η προσφεύγουσα ζήτησε να της επιτραπούν η κατάθεση υπομνήματος απαντήσεως και η κοινοποίηση συμπληρωματικών εγγράφων. Σε απάντηση του αιτήματος αυτού, επετράπη στην προσφεύγουσα μόνον η κατάθεση των εν λόγω συμπληρωματικών εγγράφων, στην οποία η προσφεύγουσα προέβη στις 16 Απριλίου 2003.
- 11 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση
 - να καταδικάσει το ΓΕΕΑ στα δικαστικά έξοδα.
- 12 Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την προσφυγή
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της νομικής βασιμότητας

- 13 Κατά την προφορική διαδικασία, η προσφεύγουσα, κληθείσα από το Πρωτοδικείο να προσδιορίσει το περιεχόμενο της επιχειρηματολογίας της, δήλωσε ότι ως μοναδικό λόγο ακυρώσεως προβάλλει την παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 και ότι δεν επικαλείται οποιαδήποτε παράβαση των παραγράφων 1, στοιχείο ε', και 3 του εν λόγω άρθρου, δήλωση η οποία σημειώθηκε στα πρακτικά της προφορικής διαδικασίας.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 14 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, πρώτον, ότι το τμήμα προσφυγών έσφαλε, διότι εξέτασε τον διακριτικό χαρακτήρα του σχήματος που κατατέθηκε σε σχέση με τις φιάλες, που είναι προϊόντα της κλάσεως 21 και δεν έχουν σχέση με την αίτηση, και όχι σε σχέση με τα ποτά, προϊόντα στα οποία αποκλειστικά αναφέρεται η αίτηση καταχωρίσεως και τα οποία ανήκουν στην κλάση 32.
- 15 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το συμπέρασμα του τμήματος προσφυγών οφείλεται σε σύγχυση μεταξύ του πρωτότυπου χαρακτήρα και του διακριτικού χαρακτήρα. Προκειμένου ένα σημείο να θεωρηθεί ότι έχει διακριτικό χαρακτήρα, αρκεί να μην είναι σύνηθες ούτε αναγκαίο κατά την έννοια του κανονισμού 40/94, όπως ακριβώς συμβαίνει εν προκειμένω, λόγω της ιδιαιτερότητας του σχήματος της φιάλης, ιδιαιτερότητας που οφείλεται στην κυρτότητά της και στα διάφορα, εντελώς πρωτότυπα, διακοσμητικά στοιχεία που έχουν εγχαραχθεί στο υλικό της φιάλης.
- 16 Τα στοιχεία αυτά αποτελούνται από τις πλάγιες γραμμές που έχουν χαραχθεί γύρω από το πάνω μέρος του σώματος της φιάλης και από τις έξι κυματοειδείς ραβδώσεις που βρίσκονται στο κάτω μέρος. Περαιτέρω, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, το σχήμα και η διακόσμηση της φιάλης παραπέμπουν στο πάνω μέρος γυναικείου σώματος, περιβαλλομένου από ελαφρό πέπλο. Η συμβολική αυτή αναπαράσταση, που απεικονίζεται σε φιάλη, είναι εξίσου πρωτοποριακή όσο και πρωτότυπη.
- 17 Ως εκ τούτου, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το σχήμα και η όλη διακόσμηση της φιάλης προσδίδουν διακριτικό χαρακτήρα στο σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από τα αποτελέσματα δύο δημοσκοπήσεων, εκ των οποίων η πρώτη πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 1997, ήτοι περισσότερο από ένα χρόνο πριν την κατάθεση της αιτήσεως για κοινοτικό σήμα, και η δεύτερη τον Ιούλιο του 2000, την οποία το τμήμα προσφυγών, κακώς, δεν έλαβε υπόψη.

- 18 Τρίτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, μολονότι το ΓΕΕΑ και το τμήμα προσφυγών δεν αρνούνται ότι «μια φιάλη καθαυτή μπορεί, εν γένει, να χρησιμοποιηθεί ως σήμα», εντούτοις ο υπερβολικός περιορισμός της έννοιας του διακριτικού χαρακτήρα καταλήγει στον αποκλεισμό κάθε «γυμνής» φιάλης από την προστασία του δικαίου των σημάτων.
- 19 Ως τέταρτο και τελευταίο επιχείρημα, η προσφεύγουσα επικαλείται διάφορες αποφάσεις αρμοδίων εθνικών αρχών δυνάμει των οποίων το κατατεθέν σημείο έγινε δεκτό προς καταχώριση και διεκδικεί για το εν λόγω σημείο την ίδια προστασία που το ΓΕΕΑ παρέσχε σε δύο άλλα σήματα αποτελούμενα από το σχήμα μιας φιάλης.
- 20 Το ΓΕΕΑ υποστηρίζει ότι το τμήμα προσφυγών εφόρμωσε ορθώς το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.
- 21 Το ΓΕΕΑ υποστηρίζει, πρώτον, ότι η έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα οφείλεται στο ότι το σχήμα των οικείων προϊόντων είναι συνηθισμένο και ότι η προσβαλλόμενη απόφαση και, ειδικότερα, οι σκέψεις 12 και 17 αυτής πρέπει να ερμηνευθούν αποκλειστικά υπ' αυτή την έννοια. Το τμήμα προσφυγών δεν αναφέρει πουθενά στην απόφασή του ότι η ιδιαίτερη πρωτοτυπία ή ο εξατομικευμένος χαρακτήρας, κριτήρια που χρησιμοποιούνται στο δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας, αποτελούν προαπαιτούμενα της παροχής εννόμου προστασίας στο πλαίσιο του δικαίου των σημάτων.
- 22 Δεύτερον, το ΓΕΕΑ, ισχυρίζεται ότι ο απόλυτος λόγος απαραδέκτου βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 πρέπει να εξεταστεί αποκλειστικά σε συνάρτηση αφενός με το σήμα ως ενιαίο σύνολο και αφετέρου μόνο με τα προϊόντα για τα οποία ζητείται η καταχώριση του σημείου [απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 1999, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ (BABY-DRY), T-163/98, Συλλογή 1999, σ. ΙΙ-2383, σκέψεις 20 και 21], καθώς και σε σχέση με την αντίληψη του κοινού που καταναλώνει τα προϊόντα αυτά [απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, DaimlerChrysler κατά ΓΕΕΑ (TELE AID), T-355/00, Συλλογή 2002, σ. ΙΙ-1939, σκέψη 259].

- 23 Αφού υπενθύμισε ότι, λόγω της φύσεώς τους, τα ποτά δεν μπορούν να πωλούνται ως έχουν, αλλά μόνο σε στερεές συσκευασίες, όπως είναι παραδοσιακά οι φιάλες, το ΓΕΕΑ υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να προσάψει στο τμήμα προσφυγών ότι, κατά την εξέταση του εάν η συγκεκριμένη φιάλη ξεχωρίζει σε σχέση με άλλες λόγω του διακριτικού της χαρακτήρα, υπέπεσε «σε ατυχή σύγχυση», αφού από την προσβαλλόμενη απόφαση συνάγεται σαφώς ότι η εκτίμηση ως προς τον διακριτικό χαρακτήρα της εν λόγω φιάλης έγινε αποκλειστικά σε σχέση με τα προϊόντα που προσδιορίζονται με την αίτηση.
- 24 Δεδομένου ότι η αίτηση καταχώρισεως αφορά μη αλκοολούχα ποτά, τα οποία είναι προϊόντα ευρείας καταναλώσεως, το κοινό που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα του οικείου σημείου είναι το ευρύ κοινό το οποίο απαρτίζεται από τους δυνητικούς αγοραστές των μη αλκοολούχων ποτών σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- 25 Το ΓΕΕΑ υποστηρίζει, τρίτον, ότι, όπως απέδειξε το τμήμα προσφυγών, το κοινοτικό σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση συνίσταται από το άθροισμα ορισμένων χαρακτηριστικών τα οποία «απαντώνται πολύ συχνά στις συνήθεις συσκευασίες» των οικείων προϊόντων και, επομένως, δεν μπορούν επ' ουδενί να αποτελέσουν ένα σύνολο με διακριτικό χαρακτήρα, αφού πρόκειται απλώς για παραλλαγή ενός συνηθισμένου είδους συσκευασίας, παραλλαγή η οποία έρχεται αβίαστα στο μυαλό και είναι εξαρχής ακατάλληλη να λειτουργήσει ως διακριτικό της προελεύσεως. Περαιτέρω, το επιχείρημα που αντλείται από τον συμβολισμό της φιάλης δεν είναι, σύμφωνα με το καθού, βάσιμο, διότι η συμβολική παράσταση που επικαλείται η προσφεύγουσα είναι βέβαιον ότι δεν μπορεί να γίνει αντιληπτή από τον μέσο, προσεκτικό και πληροφορημένο καταναλωτή που βλέπει για πρώτη φορά την εν λόγω φιάλη, πράγμα το οποίο δέχεται ρητά η προσφεύγουσα.
- 26 Τέταρτον, το ΓΕΕΑ ζητεί την απόρριψη των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας, που αντλούνται από κοινοτικές καταχωρίσεις σημάτων, οι οποίες όμως αφορούν δύο σήματα που δεν είναι όμοια με αυτό του οποίου ζητείται η καταχώριση, ή από εθνικές καταχωρίσεις σημάτων, οι οποίες όμως επ' ουδενί αποτελούν «προηγούμενα», με τη νομική του όρου έννοια, ώστε να δεσμεύουν το ΓΕΕΑ.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 27 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση «τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα».
- 28 Επιβάλλεται να υπομνησθεί, πρώτον, ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, τα σήματα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 είναι κυρίως αυτά που, από την άποψη του ενδιαφερόμενου κοινού, χρησιμοποιούνται συνηθέστατα στις συναλλαγές για την παρουσίαση των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών ή για τα οποία υπάρχουν, τουλάχιστον, συγκεκριμένες ενδείξεις που επιτρέπουν να συναχθεί ότι είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν κατά τον τρόπο αυτό [απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Νοεμβρίου 2002, T-79/01 και T-86/01, Bosch κατά ΓΕΕΑ (Kit Pro και Kit Super Pro), Συλλογή 2002, σ. II-4881, σκέψη 19]. Εξάλλου, τα σημεία που αφορά η διάταξη αυτή θεωρούνται ακατάλληλα να ασκούν την ουσιαστική λειτουργία του σήματος, ήτοι να εξατομικεύουν την προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας, προκειμένου να παρέχουν έτσι τη δυνατότητα στον καταναλωτή που αποκτά το προϊόν ή την υπηρεσία που προσδιορίζεται με το σήμα να προβαίνει στο μέλλον στην ίδια επιλογή, αν η εμπειρία αποβεί θετική, ή σε διαφορετική επιλογή, αν η εμπειρία αποβεί αρνητική [απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 2002, T-79/00, Rewe-Zentral κατά ΓΕΕΑ (LITE), Συλλογή 2002, σ. II-705, σκέψη 26, προαναφερθείσα απόφαση Kit Pro και Kit Super Pro, σκέψη 19, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 2003, Axions και Belce κατά ΓΕΕΑ, T-324/01 και T-110/02 (Σχήμα πούρου καφέ χρώματος και σχήμα ράβδου χρυσού χρυσαφί χρώματος), Συλλογή 2003, σ. II-1897, σκέψη 29].
- 29 Ως εκ τούτου, ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος πρέπει να εξετάζεται μόνο σε σχέση με τα προϊόντα για τα οποία ή με τις υπηρεσίες για τις οποίες ζητείται η καταχώριση του σημείου, αφενός, και σε σχέση με την αντίληψη του οικείου κοινού, αφετέρου (προπαρατεθείσες αποφάσεις LITE, σκέψη 27, Kit Pro και Kit Super Pro, σκέψη 20 και «σχήμα πούρου χρώματος καφέ και σχήμα ράβδου χρυσού χρώματος χρυσαφί», σκέψη 30).

- 30 Όσον αφορά την πρώτη από τις προαναφερθείσες αναλύσεις, επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση συνίσταται από το είδος συσκευασίας του οικείου προϊόντος, και όχι από το ίδιο το προϊόν, αφού είναι προφανές ότι τα ποτά, εκ της φύσεώς τους, μπορούν να πωληθούν μόνο σε συσκευασία και όχι στη φυσική τους κατάσταση.
- 31 Στο πλαίσιο αυτό, το τμήμα προσφυγών εξέτασε τον διακριτικό χαρακτήρα του σχήματος και της όψεως της κατατεθείσας φιάλης, όχι ως φιάλης, αλλά ως συσκευασίας για τα προϊόντα που αναφέρονται στην αίτηση καταχώρισης. Αφού προέβη στη συγκριτική εξέταση της συγκεκριμένης φιάλης με άλλες φιάλες συσκευασίας μη αλκοολούχων ποτών και αφού κατέληξε ως προς τον «κλασικό» χαρακτήρα της πρώτης, το τμήμα προσφυγών διατυπώνει την άποψη ότι η συλλογιστική που ακολούθησε «εφαρμόζεται σε όλα τα προϊόντα που αναφέρονται στην αίτηση και, ειδικότερα, στο μεταλλικό νερό, στο ανθρακούχο και αεριούχο νερό, στο νερό πηγής και στο αρωματισμένο νερό» (σκέψη 13 της προσβαλλόμενης απόφασης).
- 32 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη η αιτίαση της προσφεύγουσας ότι το τμήμα προσφυγών υπέπεσε σε σύγχυση, επειδή εξέτασε τον διακριτικό χαρακτήρα του σχήματος που κατατέθηκε σε σχέση με τις φιάλες που είναι προϊόντα της κλάσης 21 και δεν έχουν σχέση με την αίτηση, και όχι σε σχέση με τα ποτά, προϊόντα στα οποία αποκλειστικά αναφέρεται η αίτηση καταχώρισης και τα οποία ανήκουν στην κλάση 32.
- 33 Όσον αφορά το ενδιαφερόμενο κοινό, επιβάλλεται να υπογραμμιστεί ότι τα μη αλκοολούχα ποτά είναι προϊόντα ευρείας καταναλώσεως. Το ενδιαφερόμενο για τα προϊόντα αυτά κοινό είναι το σύνολο των τελικών καταναλωτών. Επομένως, ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος του οποίου ζητείται η καταχώριση πρέπει να εκτιμηθεί λαμβανομένης υπόψη της τεκμαιρόμενης προσδοκίας του μέσου καταναλωτή, που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος (βλ., κατά την έννοια αυτή την απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 1999, C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, Συλλογή 1999, σ. I-3819, σκέψη 26), όπως άλλωστε έπραξε το τμήμα προσφυγών με την προσβαλλόμενη απόφαση.

- 34 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνεται τα σήματα το ενδιαφερόμενο κοινό επηρεάζεται από το επίπεδο της προσοχής του, το οποίο είναι δυνατόν να ποικίλλει αναλόγως της κατηγορίας των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών (προπαρατεθείσα απόφαση Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 26). Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αγορά των επίμαχων προϊόντων, στην οποία κυριαρχεί έντονος ανταγωνισμός, έχει ιδιαίτερη σημασία από τεχνικής απόψεως η συσκευασία με την οποία διατίθεται το προϊόν στην αγορά, καθώς και η αναγκαία επισήμανσή του. Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένες επιχειρήσεις ανέκαθεν επιδίωκαν, μέσω του σχήματος της συσκευασίας, να διαφοροποιήσουν τα προϊόντα τους από αυτά των ανταγωνιστών τους και να προσελκύσουν την προσοχή του κοινού. Επομένως, ο μέσος καταναλωτής είναι απολύτως σε θέση να εκλάβει τη μορφή της συσκευασίας των οικείων προϊόντων ως ένδειξη της προελεύσεώς τους, εφόσον η μορφή αυτή διαθέτει χαρακτηριστικά ικανά να προσελκύσουν την προσοχή του.
- 35 Επιβάλλεται, δεύτερον, η διαπίστωση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 δεν διακρίνει μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών σημάτων. Συνεπώς, δεν πρέπει να εφαρμόζονται αυστηρότερα κριτήρια κατά την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα των τρισδιάστατων σημάτων των συνιστάμενων στο σχήμα των ιδίων των προϊόντων ή, όπως εν προκειμένω, στο σχήμα της συσκευασίας των εν λόγω προϊόντων, σε σχέση με τα κριτήρια που ισχύουν για τις λοιπές κατηγορίες σημάτων (προπαρατεθείσα απόφαση «Σχήμα φακών τσέπης», σκέψη 32).
- 36 Με την προσαλλόμενη απόφαση, το τμήμα προσφυγών κατέληξε ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα, εκτιμώντας «το σχήμα της φιάλης είναι κλασικό, παρά την επίπεδη βάση της, το κυλινδρικό σχήμα της που συμπίπτει σε ύψος τριών τετάρτων του συνολικού ύψους και μετά ξαναγίνεται πλατύ, την κωνική απόληξή της ή το μπλε χρώματος πώμα της». Όσον αφορά τη διακόσμηση της φιάλης, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι «τα κοιλώματα που φέρει σε διάφορα επίπεδα είναι επίσης συνηθισμένα σε τέτοιου είδους συσκευασίες» και ότι «οι διαγώνιες αυλακώσεις και οι οριζόντιες κυματοειδείς γραμμές, ιδίως δε το

μοτίβο των ρόμβων που σχηματίζεται λόγω της διαφάνειας της φιάλης, επ' ουδενί θεραπεύουν την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα του συνόλου, καθόσον πρόκειται για σύμβολα απλά, των οποίων η φορά και η τοποθέτηση είναι κλασικές για τέτοιου είδους συσκευασίες» (σκέψη 12 της προσβαλλόμενης αποφάσεως).

- 37 Με το υπόμνημά του, το ΓΕΕΑ αφενός υποστηρίζει ότι τμήμα προσφυγών δεν υπέπεσε σε σφάλμα εκτιμήσεως και αφετέρου προσκομίζει ένα σύνολο εγγράφων, αποσπάσματα από ένα διαδικτυακό τόπο που μνημονεύεται στην προσβαλλόμενη απόφαση και διάφορες φιάλες οι οποίες είναι κυρτές στο πάνω μέρος τους και φέρουν οριζόντιες κυματοειδείς γραμμές, στο κάτω μέρος τους, ή πλάγιες γραμμές.
- 38 Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει το τμήμα προσφυγών βασίζεται ουσιαστικά στην ατομική εξέταση των διαφόρων εικονιστικών στοιχείων και πηγάζει από εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.
- 39 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν το κοινό εκλαμβάνει ως ένδειξη προελεύσεως το σχήμα της επίμαχης φιάλης, πρέπει εξεταστεί η συνολική εντύπωση την οποία προκαλεί η εμφάνιση της εν λόγω φιάλης [βλ. κατά την έννοια αυτή την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-251/95, SABEL, Συλλογή 1997, σ. I-6191, σκέψη 23, και απόφαση του Πρωτοδικείου, της 4ης Μαρτίου 2003, Unilever κατά ΓΕΕΑ, T-194/01, (ταμπλέτα ωοειδούς σχήματος), Συλλογή 2003, σ. II-383, σκέψη 54].
- 40 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, μολονότι το κυρτό σχήμα της φιάλης καθώς και οι οριζόντιες και πλάγιες γραμμές απαντώνται σε πολλές φιάλες που διατίθενται στην αγορά, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στον τρόπο με τον οποίο τα διάφορα αυτά στοιχεία έχουν διαρρυθμιστεί. Συναφώς, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το σημείο που απαρτίζεται από στοιχεία το καθένα εκ των οποίων

στερείται διακριτικού χαρακτήρα μπορεί εντούτοις να έχει τέτοιο χαρακτήρα, υπό την προϋπόθεση ότι συγκεκριμένες ενδείξεις, όπως, κυρίως, ο τρόπος συνδυασμού των διαφόρων στοιχείων, καταδεικνύουν ότι το εν λόγω σημείο αντιπροσωπεύει κάτι περισσότερο από το σύνολο των στοιχείων που το απαρτίζουν [βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 2ας Ιουλίου 2002, SAT.1 κατά ΓΕΕΑ (SAT.2), T-323/02, Συλλογή 2002, σ. II-2839, σκέψη 49, και την προπαρατεθείσα Kit Pro και Kit Super Pro, σκέψη 29].

41. Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι, όπως συνάγεται από την εξέταση του συνόλου των εγγράφων που τα μέρη προσκόμισαν κατά τη συζήτηση, ο συνδυασμός των ως άνω παραστατικών στοιχείων που απαρτίζουν το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση είναι πραγματικά ιδιαίτερος και δεν μπορεί να θεωρηθεί εντελώς συνηθισμένος. Έτσι, το χαρακτηριστικά κυλινδρικό σχήμα της φιάλης φέρει πλάγιες αυλακώσεις, οι οποίες αφενός καλύπτουν πλήρως το κυρτό τμήμα της φιάλης, τονίζοντας το θολωτό και σφαιρικό τμήμα του άνω τμήματός της και αφετέρου αναδεικνύονται από την παρουσία στο κάτω μέρος της φιάλης γραμμών αντίθετης φοράς, κατά τρόπον ώστε το σύνολο να σχηματίζει ένα σχέδιο που προσελκύει την προσοχή και απομνημονεύεται εύκολα. Ο συνδυασμός αυτός προσδίδει, επομένως, στη φιάλη μια ιδιαίτερη εμφάνιση, ικανή να προσελκύσει την προσοχή του ενδιαφερόμενου κοινού, το οποίο, καθώς ενδιαφέρεται για τη συσκευασία των προϊόντων, θα έχει τη δυνατότητα να διακρίνει τα προϊόντα τα οποία αφορά η αίτηση από τα προϊόντα άλλης εμπορικής προελεύσεως [βλ. συναφώς απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2003, DaimlerChrysler κατά ΓΕΕΑ (μάσκα οχήματος), T-128/01, Συλλογή 2003, σ. II-701, σκέψεις 46 και 48].

42. Περαιτέρω, πρέπει να τονιστεί ότι το τμήμα προσφυγών, εκτιμώντας ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα, δεν έλαβε υπόψη τη διατύπωση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, απ' όπου προκύπτει ότι ένας ελάχιστος διακριτικός χαρακτήρας αρκεί, προκειμένου να μην έχει εφαρμογή ο απόλυτος λόγος απαραδέκτου που προβλέπει το άρθρο αυτό [απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Φεβρουαρίου 2002, υπόθεση T-34/00, Eurocool Logistik κατά ΓΕΕΑ (EUROCOOL), Συλλογή 2002, σ. II-683, σκέψη 39 και προπαρατεθείσα απόφαση «μάσκα οχήματος», σκέψη 49]. Ωστόσο, καθόσον το

σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση αποτελείται, όπως προαναφέρθηκε, από ένα συνδυασμό χαρακτηριστικών εικονιστικών στοιχείων τα οποία το διακρίνουν από άλλα σχήματα φιαλών που διατίθενται στην αγορά για τα οικεία προϊόντα, θεωρείται ότι το εν λόγω σήμα, στο σύνολό του, διαθέτει τον ελάχιστο απαιτούμενο διακριτικό χαρακτήρα.

- 43 Από το σύνολο των σκέψεων που προηγήθηκαν και χωρίς να απαιτείται απόφαση επί λοιπών επιχειρημάτων της προσφεύγουσας, συνάγεται ότι το τμήμα προσφυγών κακώς θεώρησε ότι το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση στερείται διακριτικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.
- 44 Επιβάλλεται, επομένως, να αναγνωρισθεί η βασιμότητα του λόγου ακυρώσεως και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 45 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 46 Δεδομένου ότι το ΓΕΕΑ ηττήθηκε και η προσφεύγουσα υπέβαλε σχετικό αίτημα, πρέπει το ΓΕΕΑ να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση του τέταρτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) της 12ης Ιουλίου 2002 (υπόθεση R 719/2000-4).**
- 2) Καταδικάζει το καθού στα δικαστικά έξοδα.**

Tiili

Mengozzi

Βηλαράς

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Δεκεμβρίου 2003.

Ο Γραμματέας

Η Πρόεδρος

H. Jung

V. Tiili